

Miks on ahvidel kirbud

Kord vaevas hõbehaigruid suur mure. Nimelt olid kirbud neid juba kaua-kaua kiusanud. Mida rohkem kirbud neid hammustasid, seda rohkem nad pidid ennast kratsima. Asi oli nii hull, et linnud ei saanud enam korralikult süüa ega töötadagi. Ning see mure ei tahtnud kuidagi ära kaduda.

Siis otsustasid linnud juhile oma murest rääkida.

«Me oleme juba kaua kirpude käes kannatanud. Sa oled meie juht. Aita meid!» kaebas üks.

«Kaks mu last on surnud, sest nad kaotasid kirbuhammustusi kratsides liiga palju verd,» ahastas teine.

Juht vaatas oma rahvast ja tal hakkas neist kahju. Mõnda aega püsis vaikus, sest oodati juhi vastust. Lõpuks hakkas pealik end sügades rääkima: »Mul endal on sama mure. Minu naine ja vanim poeg peavad voodis lamama, sest neil on kogu keha katki kratsitud. Aga ka mina ei oska mingit lahendust leida.»

«Mida siis teha?» küsis üks lindudest.

«Mis meil ikka teha,» vastas juht end mõtlikult sügades. «Kuna see probleem ei puuduta ainult ühte meie seast, vaid meid kõiki, on see kogu rahva mure. Kõik peavad lahendust otsima, mitte ainult mina.»

Teine hõbehaigur sõnas oma pead sügades: «Kutsu kokku hõbehaigrute üldkoosolek. Siis saavad kõik lahenduse otsimisest osa võtta.»

«Hea mõte,» arvas juht. «Mu armas rahvas, minge koju ja ütelge kõigile, keda näete, et homme kell kolm on suur koosolek.»

«Kus see toimub?»

«Koosolekuplatsil suure omukhuyu puu all. See on olnud nõupidamispaigaks juba meie esivanematele. Sinna tulgu homme kõik: mehed ja naised, noored ja vanad.»

Tol päeval saadeti sõna laiali ja iga perekond kuulis suurest nõupidamisest.

Järgmisel päeval hakkasid hõbehaigrud juba keskpäeval koosolekupaika kogunema. Noored ja vanad, mehed ja naised - kõik olid seal. Igast perekonnast oli keegi kohal. Kui tavaliselt ei ole kuulda, kui keegi ennast sügab, siis asi on hoopis teisiti, kui seda teeb tuhat või enam lindu üheaegselt. Selle heli saatel oodatigi juhi saabumist.

Kell kolm saabusid pealik ja tema naine ihukaitsjatega. Kuigi igapähe oli tegemist enda kratsimisega, andsid nad siiski oma parima juhi tervitamiseks.

«Täna, armas rahvas,» ütles juht alamatele viibates. Ennast sügades istus ta oma kohale ja koosolek võis alata. Kuid ta pidi karjuma, et ennast üle kratsimise kuuldavaks teha.

«Kallid haigrud,» alustas pealik ringi vaadates. «Me oleme siia kokku tulnud, et otsustada, mida teha kirpudega.» Ta tegi pausi, vaatas rahvahulka, sügas ennast ja jätkas.

«Näete, ma pean ennast pidevalt sügama, teie samuti. Õelge oma ettepanek! Mida teha?»

Veel enne, kui ta lõpetada jõudis, lehvitas üks lind tiibu.

«Mul on üks idee. Aga enne ma küsin oma sekretärielt, kas ta on kirjutamiseks valmis.»

Kui sekretär oli valmis, hakkas haigur rääkima.

«Keedame vett ja kallame siis üksteist sellega üle. Nii saavad kõik kirbud kohe surma,» seletas lind ja tema sekretär kritseldas need sõnad kiiresti tahvlile.

«Nii ei saa. Kuum vesi põletab meid endid ka,» vaidles teine haigur vastu.

Ka ülejäänud linnud olid nõus, et kuum vesi võib nad lihtsalt surnuks põletada. Linnud jäid uuesti mõttesse.

«Põletame ennast tulega! Ükski kirp ei suuda seda välja kannatada, rääkimata põgenema pääsemisest,» arvas järgmine haigur.

«See on isegi hullem kui keeva vee mõte,» vastati talle. «Suled saavad kannatada. Tuli põletab tiibu ja me ei saa enam lennata.»

Pärast mõningast vaidlust jäadi sellega nõusse.

Siis tõusis püsti väga vana ja väga tark lind ning lausus:

»Peab tegema nii: iga pere liikmed korjavad üksteiselt kirbud seljast ära ning panevad mingisse anumasse.»

«Aga nad hüppavad ju sealt välja,» hüüatas üks haigur.

«Anum peab olema ülevalt kitsam kui põhjast. Kirbud ei oska otse üles hüpata, « vastas vana haigur.

Juht sügas pead ja mõtles veidi.

«Sinu jutus on iva,» ütles ta.

«Njah,» tegi juht. «Kõige parem mõte ongi üksteiselt kirbud ära korjata ja nõusse panna. Minge koju ja tehke nii, nagu ma ütlesin.»

«Aga mida me anumatega pärast teeme?» küsis keegi.

«Kohtume kahe nädala pärast siinsamas. Iga pere võtab nõu kirpudega kaasa. Ainult vaadake ette, et kirbud põgenema ei pääseks.»

Ja linnud lendasid ära, ennast ikka veel sügades.

Kahe nädala pärast lendasid linnud tagasi ja igaühel oli kirpe täis nõu kaasas. Kõik nägid väga õnnelikud ja terved välja. Kui kogu rahvas oli koos, tulid juht, tema pere ja ihukaitsjad platsile. Ühel ihukaitsjal oli kaasas hiigelsuur tühi kast.

Erutatud hõbehaigrute seas tõusis sosin.

«Nii suur kast!»

«Kas see on tõesti kirpe täis?»

«Ei ole. See on täiesti tühi.»

Juht ja tema kaaskond istusid maha ning linnurahvas jäi lootusrikkalt wait. Ihukaitsja seisatas pealiku selja taga ja pani kasti sinna maha.

Siis tõusis juht püsti ja hakkas suurele kastile osutades rääkima. Ta ütles, et igaüks peab sinna oma kirbud panema. Kohe moodustati suur järjekord.

Esmalt viskas oma anuma kirpudega ära juht ja siis tegid seda kõik ülejäänud.

«Olge ettevaatlikud. Ükski kirp ei tohi põgenema pääseda,» hoiatas juht.

Kui kõik nõud olid suures kastis, tegi ta uuesti noka lahti:

«Nii, nüüd on kõik kirbud lõksus. Ma panen kastile kaane peale, et nad põgenema ei saaks,» ta tegi pausi, vaatas oma kuulajaskonda ja küsis:

«Mis me nüüd selle kastiga teeme?»

Linnud olid küllalt jahmunud, sest sellelaadset küsimust nad ei oodanud. Nad jäid mõttesse.

«Me võiks selle põlema panna,» arvas üks.

«Mida ülejäänud sellest mõttest arvavad?» päris juht.

«See ei ole just kuigi hea mõte,» lausus teine.

Linnud arutasid mõnda aega ja jõudsid järeldusele, et nõu põleb liiga aeglaselt, selleks, et kõik kirbud hukkuksid.

«Mõtleme veel,» ütles juht.

«Valime meie seast ühe, kes on piisavalt tugev. Siis viib ta kasti nii kaugele ära kui võimalik.»

Sellega olid kõik nõus.

Juht lisas: »Vii kirbud sinna, kus ei ela ei loomi ega linde, mitte kedagi. Ära ainult kaant ava ja varsti on kõik kirbud surnud.»

Nad valisid enda seast välja kõige tugevama, kes võttis kasti oma võimsa noka otsa ja lendas aeglaselt minema.

«Head teed. Tule tervelt tagasi!»

«Vii kirbud hästi kaugele!»

«Ära kaant ava.»

Haigrud käratsesid seni, kuni taevas paistis linnust vaid väike täpik.

Kui too oli lõplikult kadunud, pöördusid haigrud koju tagasi.

Suur lind lendas kogu päeva ja öö. Järgmisel päeval jõudis ta suurde metsa. Oli kuum päev ja lind oli üsna väsinud.

«Ma puhkan selle suure puu all veidi,» sõnas lind endamisi ja maandus puu alla. Kasti asetaski ta enda ette maha.

Sama puu otsas löid aga ahvid lulli. Üks neist märkas haigrut ja ronis alla.

«Mis sa seal kastis kannad? Kas seal on toit?» küsis ta.

«Siin on väga ohtlikud asjad,» vastas lind.

«Tee lahti. Ma tahan näha, mis seal on!»

«Ma ütlesin, et seal on midagi väga ohtlikku.»

Algul vaatasid-kuulasid teised ahvid vestlust puuvõrast pealt. Uudishimu kasvas aga peagi nii suureks, et nad kõik ronisid alla, et näha kasti, mille pärast vaieldi.

Lind anus ja palus ahve: »Ärge jumala pärast kasti lahti tehke.»

Selle peale ahvid ainult naersid.

«Loll lind. Lenda ära, enne kui me sulle naha peale anname.»

«Me sööme su kasti niikuinii tühjaks!»

Nii kallasid ahvid vaese haigru sõimuga üle.

Lind ei andnud aga kergesti alla. Ta proovis ahve mitmeid kordi ümber veenda, kui see aga ei õnnestunud, lendas ta minema, ahve viimast korda hoiatades.

Ahvid aga hakkasid kaklema, sest igauks tahtis kasti ise avada. Nad kisklesid tükk aega kasti ümber, kui lõpuks põmm! lendas kaas suure kaarega pealt minema. Ahvid nägid, et seal sees oli hästi palju väiksemaid nõusid ja kiskusid need välja.

«Olge ettevaatlikud,» hoiatas üks ahv, aga teised ei kuulanud teda.

Nad avasid nõud ja kohe kargasid kirbud neile kallale. Ahvid kiljusid ja kratsisid ja hüppasid oksalt oksale, aga miski ei aidanud.

Seepärast võibki näha ahve alatasa ennast kratsivat ja üksteiselt kirpe otsivat.

Luija muinasjutu pani kirja [Ezekiel B. Alembi](#)
Tõlge Triin Kurrikoff
[Pilt](#) Mann Lintrop

Muinasjutt ahvikirpudest [originaalkeeles](#). Luija keeles jutustab Ezekiel B. Alembi